

INTERDISZCIPLINARITÁS

Archeometriai, régészeti
és művészettörténeti tanulmányok

INTERDISZCIPLINARITÁS

Archeometriai, régészeti
és művészettörténeti tanulmányok

Tóth Mária tiszteletére

*„Szeresd a magad kis mesterségét,
amibe beletanultál, és találd benne kedvedet.”*

Marcus Aurelius: Elmélkedések

INTERDISZCIPLINARITÁS

Archeometriai, régészeti
és művészettörténeti tanulmányok

Szerkesztők

Ridovics Anna – Bajnóczi Bernadett –
Dági Marianna – Lővei Pál

Magyar Nemzeti Múzeum – Szépművészeti Múzeum
Budapest 2017

A kötet támogatói:

Magyar Nemzeti Múzeum – Szépművészeti Múzeum – MTA Csillagászati és Földtudományi – Nemzeti Kulturális Alap
Kutatóközpont
Földtani és Geokémiai Intézet

ISBN 978-615-5209-79-6

TARTALOMJEGYZÉK

Előszó (Lóvei Pál)	9
Szubjektív sorok (Ridovics Anna)	10
Tóth Mária archeometriai tárgyú publikációi	13

I. RÉGÉSZET ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNET

T. DOBOSI VIOLA

A hazai paleolitikum kutatása és a természettudományok <i>The Hungarian Palaeolithic research and the natural sciences</i>	29
---	----

BÁNFFY ESZTER

A Vinča-kultúra és a délkelet-európai őskor újabb figurális ábrázolásai a Szépművészeti Múzeumba került lefoglalt tárgyak között <i>New figural depictions of the Vinča culture and other prehistoric cultures of South-East Europe among the confiscated artefacts taken to the Museum of Fine Arts, Budapest</i>	39
---	----

LIPTAY ÉVA

„Aurea ne credas quaecumque nitescere cernis.” Szkeuomorfizmus és anyagszimbolika az ókori egyiptomi művészetben <i>“Aurea ne credas quaecumque nitescere cernis.” Skeuomorphism and symbolism of materials in the ancient Egyptian art</i>	49
--	----

DÁGI MARIANNA

A Sedes-aranyműves. Egy késő klasszikus – kora hellénisztikus ékszeregyüttes attribúálása <i>The Sedes Goldsmith. Attributing a late Classical – early Hellenistic jewellery group</i>	59
---	----

FAJCSÁK GYÖRGYI

Kína kapui kinyíltak: idegenek és kínaiak a Tang-kor elején. Sírkerámiák a Hopp Ferenc Ázsiai Művészeti Múzeum gyűjteményében <i>The gates of China have opened: foreigners and Chinese people at the beginning of the Tang age. Funerary ceramics in the collection of the Ferenc Hopp Museum of Asiatic Arts</i>	77
---	----

MAROSI ERNŐ

Márvány, homokkő, interdiszciplinaritás <i>Marble, sandstone, interdisciplinarity</i>	87
--	----

HAVASI KRISZTINA

Bevezető a székesfehérvári „királyi bazilika” 11. századi márványfaragványainak anyagvizsgálata elé <i>Introduction to material analysis of the 11th century marble carvings of the Székesfehérvár “royal basilica”</i>	99
---	----

BICZÓ PIROSKA

III. Béla király és Anna királyné vörösmárvány sírlapjairól

On the red marble grave slabs of King Béla III and Queen Anne of Antioch

117

MENTÉNYI KLÁRA

„Columna Lapidea”. A székesfehérvári gránitoszlopokról

“Columna lapidea”. On the Székesfehérvár granite columns

131

LŐVEI PÁL

Színes kövek, festett kőimitációk

Coloured stones, painted stone imitations

155

D. MEZEY ALICE

A Nádasdyak egervári reneszánsz kastélya a 16. században

The Egervár Renaissance castle of the Nádasdy family in the 16th century

171

PATTANTYÚS MANGA

A carrarai márvány. Egy szobrászati nyersanyagról a reneszánsz források tükrében

Carrara marble. On the raw material for statuary in light of the Renaissance written sources

181

RIDOVICS ANNA – MAY ZOLTÁN – BAJNÓCZI BERNADETT

Virágok, sellők, bányászkalapács. Kékmázos hutterita, habán edények és kályhacsempék a bányavárosi műhely munkáinak tükrében

Flowers, mermaids, mining hammer. Blue-glazed Hutterite, Haban vessels and stove tiles in the scoop of the products from the mining town workshop

195

II. ARCHEOMETRIA

MOZGAI VIKTÓRIA

Aranyletek archeometriai kutatásának lehetőségei

Possible methods for the archaeometric research of gold artefacts

225

T. BIRÓ KATALIN

Röntgendiffrakció a kőeszközök nyersanyag-vizsgálatában

Application of X-ray diffraction in the raw material study of lithic artefacts

243

SZAKMÁNY GYÖRGY – NAGY ANNA

Kerámiák petrográfiai mikroszkópos vizsgálata: megfigyelések és értelmezés

Ceramics under the petrographic microscope: observations and interpretation

249

SIPOS GYÖRGY – BOZSÓ GÁBOR – TÓTH ORSOLYA

A Szépművészeti Múzeum Antik Gyűjteményében őrzött, határon lefoglalt kerámiadolok eredetiségvizsgálata TL módszerrel

TL testing of confiscated ceramic idols stored in the Collection of Classical Antiquities, Museum of Fine Arts, Budapest

263

KREITER ATTILA – SKRIBA PÉTER – PÁNCZÉL PÉTER Árpád-kori kerámiakészítés kontinuitása Szombathely-Zanat Trátai-dűlő és Szombathely Országúti-dűlő lelőhelyen <i>Continuity of the Árpadian Age ceramic production at Szombathely-Zanat Trátai-dűlő and Szombathely Országúti-dűlő archaeological sites</i>	277
BAJNÓCZI BERNADETT – NAGY GÉZA – MAY ZOLTÁN – BOROS ILDIKÓ – PATTANTYÚS MANGA Egy reneszánsz mázas terrakotta Madonna szobor (Szépművészeti Múzeum Régi Szobor Gyűjtemény) anyaghasználatára és készítésének technológiájára az archeometriai kutatások tükrében <i>Material usage and production technology of a Renaissance glazed terracotta Madonna statue (Collection of Sculpture before 1800, Museum of Fine Arts, Budapest) as evidenced by archaeometric research</i>	299
PINTÉR FARKAS Budapesti történelmi római cement vakolatok ásványtani és mikroszerkezeti jellemzői <i>Mineralogical and microstructural characteristics of historic Roman cement renders from Budapest</i>	319
 III. RESTAURÁLÁS 	
HUGYECSEK BALÁZS – MAY ZOLTÁN Víz és Levegő herendi porcelán díszkancsók készítésének technikai sokszínűsége <i>Diverse production technology of the Herend Water and Air porcelain ornamental pitchers</i>	333